

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi valtakunnallisista työvoimapula-aloista

Asia: VN/19315/2026

Teollisuusliitto kiittää mahdollisuudesta lausua ehdotetusta luonnoksesta.

Luonnoksessa esitetään, että maanviljelyn avustavat työntekijät ja metallien jalostuksen prosessinhoitajat todetaan valtakunnallisesti ammattialoiksi, joilla on työvoiman saatavuusongelmia.

Maanviljelyn avustavat työntekijät

Teollisuusliitto pitää ongelmallisena sitä, että maanviljelyn avustavien työntekijöiden työvoiman tarve ei näy avoimina työpaikkoina. Liitto saa alalla työskenteleviltä jatkuvasti palautetta siitä, ettei uusia työpaikkoja ole avoimesti saatavilla. Alan työnantajilta saadun palautteen perusteella työhakemuksia tulee runsaasti, vaikka avoimista työpaikoista ei olisi ilmoitettu. Teollisuusliiton jäsenkyselyn tulokset kertovat, että vallitsevassa työttömyystilanteessa työntekijöillä on valmius siirtyä työskentelemään uudelle paikkakunnalle. Kyse on siten pitkälti paitsi piilotyöpaikoista, myös työvoiman kohtaanto-ongelmasta.

Valtakunnalliseksi työvoimapula-alaksi määrittely ei itsessään ratkaise kohtaanto-ongelmaa. Kun työpaikat eivät ole työntekijöiden avoimesti löydettävissä, tilanne ylläpitää epävirallisia, maksullisia työnvälityskanavia. Tämä on erityisen ongelmallista alalla, jolla on esiintynyt kynnysrahoja ja työperäistä hyväksikäyttöä.

Alan työvoiman saatavuutta tulisi edistää luomalla järjestelmä, jonka kautta Suomessa jo olevat työntekijät voivat hakeutua maanviljelyn avustaviin kausitöihin turvallisesti, avoimesti ja läpinäkyvästi. Työntekijöillä tulee olla mahdollisuus saada tietoa avoimista työpaikoista ja hakea niitä ilman epävirallisia välikäsiä.

Teollisuusliitto pitää kannatettavana sitä, että Suomessa työntekijän oleskeluluvalla toisella toimialalla työskentelevillä henkilöillä olisi mahdollisuus siirtyä joustavasti maanviljelyn avustaviin kausitöihin alan työvoiman tarpeen ollessa korkea. Näin maassa jo olevien työntekijöiden uudelleentyöllistymismahdollisuudet paranisivat ja työnantajien tarve rekrytoida lyhyisiin työsuhteisiin työntekijöitä kaukaa kolmansista maista voisi vähentyä.

Metallien jalostuksen prosessinhoitajat

Teollisuusliitto ei pidä metallien jalostuksen prosessinhoitajien ammattialaa hälyttävänä työvoimapula-alana. Työttömyysaste on alhainen (5,2 %). Alalla on elokuussa 2026 ollut 45 työtöntä työnhakijaa ja 77 avointa työpaikkaa.

Teollisuusliiton selvityksen mukaan metallien jalostuksen tämänhetkisissä keskittymissä ei ole ollut mittavia rekrytointitarpeita eikä niitä näyttäisi olevan tulossa. Ajoittaiset piikit

avoinna olevien työpaikkojen määrissä liittynevät vuodenvaihteen sesonkeihin ja alkuvuoden tuotantohuippuihin sekä mahdollisesti siihen, että vuokrafirmat keräävät listoilleen työntekijöitä tulevaa varten.

Valtakunnallisten työvoimapula-alojen määrittelyssä huomioidaan tieto avointen työpaikkojen ja työttömien työnhakijoiden määrästä sekä alueelliset linjaukset. Mahdolliset tulevaisuuden investoinnit eivät voi vaikuttaa lähiajan työvoimatarpeen arviointiin. Vasta suunnitteilla olevien uusien tuotantolaitosten, Inkoon terästehtaan ja Kokkolan-Kruunupyyn alueen alumiinitehtaan, tuotannon arvioidaan alkavan vasta vuosien kuluttua.

Teollisuusliitto painottaa, että metallinjalostuksen prosessinhoitajien ammattiala vaatii ammattiosaamista. Ammatillaisia koulutetaan useissa ammatillisissa oppilaitoksissa ja opinnot voidaan suorittaa 1,5 vuodessa. Mahdollisiin tulevaisuuden työvoimatarpeisiin tulisi vastata ensisijaisesti ammatillisen koulutuksen kautta.

Teollisuusliitto ei pidä kannatettavana sitä, että Suomessa työntekijän oleskeluluvalla toisella toimialalla työskentelevillä henkilöillä olisi mahdollisuus siirtyä metallinjalostuksen prosessinhoitajan tehtäviin, sillä tämänhetkinen työvoimatarve valtakunnallisesti ei ole merkittävä.

Muuta

Valtakunnallisista työvoimapula-aloista säädetään asetuksella, jotta listaus on uusittavissa nopeasti ja joustavasti. Teollisuusliitto pitää esitystä toistaiseksi voimassa olevasta asetuksesta soveltumattomana tarkoitukseen. Tilanteet työmarkkinoilla muuttuvat ja on tärkeää, että asetusta tarkastellaan säännöllisin väliajoin.

Valtakunnallisten työvoimapula-alojen listalle päästäkseen ammattialan alueellisten linjausten valtakunnallisen kattavuuden on oltava vähintään 90 %. Koska alakohtaiset työvoimatarpeet ovat vahvasti alueen elinkeinorakenteesta riippuvaisia, Teollisuusliitto kannattaa koko valtakunnan tasolle määritettävän työvoimapulan kynnyksen pitämistä esitetysti korkeana. Teollisuusliitto on aiemmin asetusta säädettäessä lausunut, että työmarkkinoiden alueellisen jakautumisen vuoksi alueellisten työlupalinjausten noudattaminen työnteko-oikeuden laajentamisen osalta olisi ollut toimivampi vaihtoehto.

Perustelumuiistiosta ei käy ilmi, millaisia vaikutuksia ensimmäisellä valtioneuvoston asetuksella 11.6.2025-11.6.2026 oli uudelle ammattialalle siirtymisessä sekä työntekijöiden uudelleentyöllistymisen että yritysten työvoimatarpeen näkökulmista. Teollisuusliitto esittää, että jatkossa vaikutuksista olisi saatavilla ammattialakohtaista tilastotietoa.

Riikka Vasama
Teollisuusliitto